

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ГАЗЕТА УЗНАГОРДЖАНА
ГАНАРОВАЯ ГРАМАТА І
ВЯРХОУНАГА САВЕТА
БССР

1988 г.

ЧАЦВЕР
14
КРАСАВІКА
№ 12(1570)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

У

наступным
нумары

чытайце

— А ў будаграві не жадаю, — з расхвасаным паведзеннем ён. — І вам таксама не раю.

Такая перакананасць спачатку здзіўляла: не надта быў ён падобны на гультая, у чыйх адольнасцях адначываць без ніякіх турбот на берэзе мора можна было не сумнявацца. Потым зацікавіла: а можа ў яго ўласная пазіцыя?

Зрэшты загадкавасць з яго твару знікла, ён пачаў абсправаць, без жартаў:

— Я тры разы ездзіў. Нідзе такіх парадкаў больш не сустракаў. Забеспячэнне работай, жылёвыя ўмовы, адносіны паміж байцамі, афіцыйны тон камандзіра... Не аб тым марыў...

НЕЛЬГА АСУДЖАЦЬ ЯГО, ГЭТАГА ПАЛЕМІСТА СЯ СТАЖАМ. ЁН СУПРАЦІ АБСТАВІН, ШТО ПЕСІМІЗМ СТВАРАЮЦЬ. ЯК ІХ ПРАМІНУЦЬ? ПРАПАНОУЕМЫЯ НАМІ РЭЦЭПТЫ ЧЫТАЧ ЗНОЙДЗЕ У СПЕЦВЫПУСКУ, ПРЫСВЕЧЭНЫМ ПРАЦОУНАМУ СЕМЕСТРУ-88.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ
ТЭЛЕТЭЛ
УЧОРА • СЕЊНА • ЗАЎТРА

АБ САМАСТОЙНАЙ РАБОЦЕ СТУДЭНТАЎ

Ішла размова на апошнім пасяджэнні вучонага савета БДУ імя У. І. Леніна. Дэкан гістарычнага (прафесар Э. М. Загарульскі) і юрыдычнага (прафесар В. Г. Ціхіня) факультэтаў інфармавалі прысутных аб стане планавання, арганізацыі і кантролю самастойнай работы студэнтаў.

Аб планава-фінансавай дзейнасці ўніверсітэта распавядала галоўны бухгалтар В. П. Саладуха.

Разгледжаны таксама некаторыя арганізацыйныя пытанні.

Т. ДОУНАР.

«МІР ДОМУ ТВАЙМУ»

— Пад такім дэвізам праходзіць другая Усеагульная эстафета гарадоў пасланцоў міру. У яе рамках 8 красавіка адбылася сустрэча актывістаў руху за захаванне міру БДУ імя У. І. Леніна з дэлегацыяй Маскоўскага гарадскога камітэта абароны міру.

У састаў дэлегацыі ўваходзілі Герой Сацыялістычнай Працы, заслужаны пілот СССР А. Р. Барышнікаў (дваццаць пяць гадоў ён з'яўляецца членам Маскоўскага камітэта міру), дэпутат Массавета, краўчыха аб'яднання «Масква» В. І. Міняева і рэфэрэнт сталічнага камітэта абароны міру В. А. Смірноў.

З уступным словам на сустрэчы выступіў прарэктар БДУ па вучэбнай рабоце У. С. Багданаў. Аб стварэнні ўніверсітэцкага камітэта абароны міру распавядаў яго старшыня А. М. Рухля. «Сёння вялікі ўклад у справу барацьбы за светлае будучае чалавечства ўносяць жанчыны» — гэта лейтматыў выступлення старшыні жаночага савета А. С. Каспяровіч. «У першых радах актывістаў барацьбы за мір нямаю ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны», — падкрэсліў у сваёй прамове старшыня савета ветэранаў вайны і працы І. Я. Пісарэнка.

Аб жыцці і вучобе былых воінаў-інтэрнацыяналістаў, сённяшніх студэнтаў БДУ, аб іх расхвасаным змаганні за мір распавядаў студэнт гістафака Б. Палін. Потым слова ўзялі масквічы. З планам падрыхтоўкі і правядзення ў Маскве тыдня абароны міру пазнаёміла прысутных В. І. Міняева.

Візіт прадстаўнікоў Маскоўскага гарадскога камітэта абароны міру ў БДУ сведчыць аб тым, што разгортваю нашым універсітэтам рух атрымлівае ўсё большы размах.

С. ШАГОЛЬСКІ.

Спыраў ў большасці назіральнікаў (і, магчыма, саміх удзельнікаў гэтай справы) складалася ўражанне, што студэнты прысутнічаюць на пасяджэннях вучонага савета ўніверсітэта дзеля захавання дэмакратычных прыстойнасцей. Не было таго, каб пазбаўлялі іх магчымасці ўдзельнічаць у абмеркаванні таго ці іншага пытання ці не дазвалялі вымавіць ні гук. Але асаблівай актыўнасцю (ці падыходзіць гэта слова для характарыстыкі адзінага пытання аб ёлках у пакоях інтэрнатаў, што сарвалася-такі з вуснаў студэнтаў на пе-

Ні «гу-гу» ў «дарослай» справе

раднавагоднім савеце?) прадстаўнікі студэнцтва не вылучаліся.

Відавочны той факт, што ў факультэцкіх вучоных саветах студэнты з самага пачатку адгравалі больш значную ролю. Што ні кажыце, а факультэт — гэта сваё, блізкае, зразумелае. У «вялікім» жа савеце доўгі час, асабліва калі ішла гаворка аб кадравых пытаннях, панавала пачуццё непатрэбнасці: было проста незразумела, навошта тут прысутнасць студэнтаў, якія не толькі не прымалі ўдзелу ў вырашэнні канфліктаў, але з вялікімі цяжкасцямі рабілі спробу разабрацца ў іх.

Словам, нейкі час голасу студэнтаў было не чуваць, а 14 сакавіка ён упершыню загучаў на поўную моц. Магчыма, штуршком паслужыла сустрэча з рэктарам Л. І. Кісялёўскім, якая адбылася за дзясцэ дзён да пасяджэння. Магчыма, разглядаемыя пытанні: вынікі зімовай сесіі, дасягненні і недахопы ў перабудове вучэбнага працэсу вельмі хвалілі студэнтаў. Не ведаю, з якім з гэтых меркаванняў

чыкі прапаноўваюць пісаць рэфэратаў. А калі адна тэма ахоплівае ўвесь курс? Уяўляецца, якой будзе якасць гэтых рэфэратаў і якая колькасць «ведаў» застаецца ў студэнтаў? Але новы расклад дазволіў вылучыць больш часу на самастойную падрыхтоўку, і паспяховасць узрасла, што стварыла на юрфаку... цяжкасці з размеркаваннем стыпендыі. Існуе кантынгент студэнтаў, якія карыстаюцца ільготамі, рост паспяховасці стварыў і асобную катэгорыю — 78 чалавек, якія, атрымаўшы «добрыя»

пагадзіцца, толькі сам быў сведкам таго, як прагучалі з трыбуны словы прадстаўніка факультэта радыёфізікі і электронікі аб неадпаведнасці абавязковай вучэбнай нагрукі навуковым інтарэсам, якія ўжо сфарміраваліся ў старшакурснікаў, аб неабходнасці тыражавання канспектаў па многіх курсах.

Шэраг праблем закрануў у сваім выступленні і студэнт III курса юрфака. Скарачэнне лекцыйных курсаў часам праводзіць неабгрунтавана, здараецца, і проста бяздумна.

Шукаючы выйсце, выклад-

адзнікі, засталіся без стыпендыі. Дзе ж стымул? Складанае становішча, тым больш, што ў юрфака працэнт забяспечанасці стыпендыяй вышэй за сярэдні.

Вось такія няпростыя праблемы высветліліся з дапамогай студэнтаў. Гатовых рашэнняў адразу не знойдзеш. Не вельмі проста. Многае застаецца пакуль у старых рамках. У першую чаргу, матэрыяльная база. Сапраўды, яшчэ адзін капітальны апарат сам сабой не з'явіцца. Сапраўды, адразу забяспечыць стыпендыяй 78 студэнтаў амаль немагчыма. Толькі праблемы гэтыя, жыццёва важныя і набалелыя, вырашаць трэба хутчэй.

Нешта змянілася: студэнты адчулі сябе больш упэўнены ў вучоным савеце. Магчыма, пройдзе нейкі час, і яны адважыцца ўзяць на сябе падрыхтоўку аднаго з пытанняў пасяджэння. Студэнтам дадзена права прымаць удзел у «дарослых», як лічылася раней, справах. Першая частка доказу таго, што прысутнасць іх не з'яўляецца толькі фармальным пацвярджэннем дараваных «зверху» дэмакратычных новаўвядзенняў, ёсць. Працяг будзе.

А. ПАТРЭБІН,
член вучонага савета
ўніверсітэта, студэнт
факультэта журналістыкі.

ПА САКРЭТУ УНІВЕРСІТЭТУ

«Я нарадзіўся выдатнікам»

Нехта пазірае на іх з усмешкай: «Што з іх возьмеш — сінія панчохі», іншы толькі ўздыхае ад зайздрасці: «Трэба ж, як людзям шанце!».

Паважаюць, крыўдзяць, ненавідзяць, ставяцца абыхава... А што думаюць пра сябе і іншыя яны самі — выдатнікі? Чытайце матэрыял, падрыхтаваны нашым няштатным карэспандэнтам ШАРЛЕМ МАЙЕКУ.

ГЕБРЫМАРЫЯМ САЛАМОН вучыцца на пятым курсе факультэта міжнароднай журналістыкі, таму нам, яго малодшым сябрам, цікава даведацца аб сакрэтах яго поспеху ў вучобе, пачуць наказы на далейшую дарогу да ведаў.

— Праз некалькі месяцаў мы пакінем універсітэт. Хацелася б мне ведаць, якое засталася ў цябе ўражанне ад пяці гадоў вучобы?

— Спачатку дзякуй, што не забыліся пра нас, «дзядуляў». Уражанняў шмат. А калі вучоба падыходзіць да дыплама, міжволі пачынаеш успамінаць усё,

што адбылося за апошнія шэсць гадоў. Жыццё ў Саюзе, вучоба... Тэрмін вялікі. Аднак здаецца так, калі глядзіш з далечыні падрыхтоўчага і першага курса. А далей? Далей — дні, як гадзіны, месяцы, як дні... А яшчэ, здаецца, што цяжкасцей ніякіх не было і выдатнікам я нарадзіўся.

Нашы выкладчыкі — людзі розныя, самыя блізкія людзі, якія ў час, калі радзіма далёка, замяняюць нам бацькоў. Іх гасціннасць, усмешка, клопатаў я не забуду ніколі. А тым, хто толькі пачынае, скажу вольна. У першую чаргу глядзіце вучобу. Тут капрызаў быць не павінна. Студэнцкае жыццё — гэта не толькі аўдыторыя і інтэрнат. Студэнт жыве пастаяннымі адносінамі, павышанай актыўнасцю. Недарэмна старыя людзі на вачах ператвараюцца ў юнакоў, калі ўспамінаюць студэнцкія гады.

Поспехаў вам, тым, хто пасталеў, а малодшым — цягліваасці, актыўнасці. Георгію Васіліу я паві-

шаваў з выдатным завяршэннем зімовай сесіі чацвёртага курса.

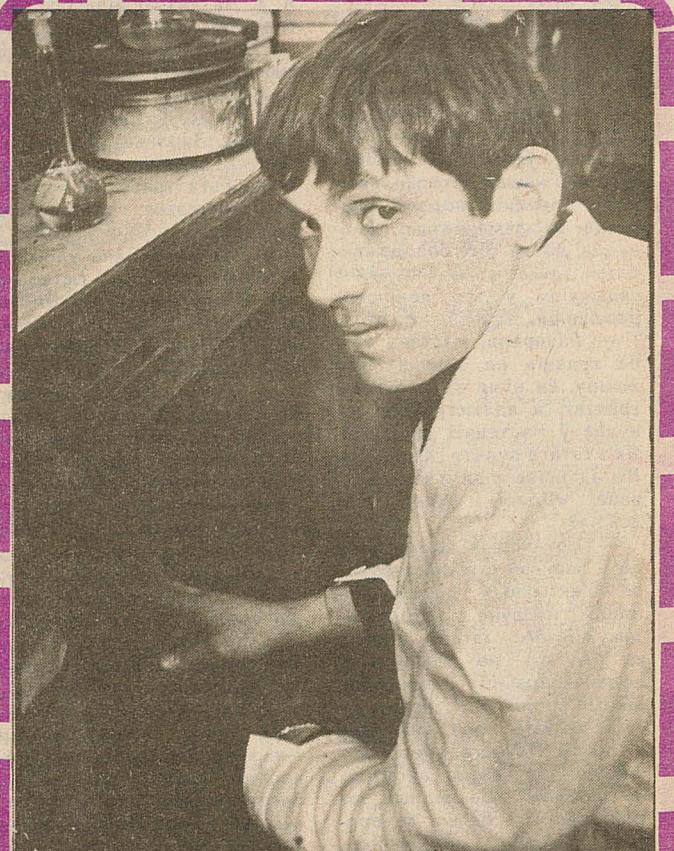
— Як у цябе атрымліваецца сумяшчаць вучобу з выкананнем даручэнняў? Ты ж, акрамя таго, што выдатнік, яшчэ і член рэдакцыйнай калегіі насценнай газеты «Мерыдыян».

— Усё не так лёгка, як здаецца тым, хто знаходзіцца зараз побач са мной. Работа ў рэдакцыі і студэнцкім савеце інтэрната займае многа часу. Да таго ж працаваць усё цяжэй: няма ўмоў. Апошні нумар газеты мы выпускалі, ведаеце, дзе? У бытоўцы. Часам працуем да раніцы, а потым ідзем на заняткі. У некаторых не атрымліваецца — цяжка. Вось і гучаць заўвагі выкладчыкаў. І самастойная творчая работа пакуль таксама адыходзіць убок. Пішу курсавыя, два даклады і адначасова хаджу на заняткі, рыхтую чарговы выпуск «Мерыдыяна».

АДЭЙМІ АДЭРОГБА — выдатнік трэцяга курса і член студэнцкага савета. Яму наступнае пытанне:

— Як лічыш, што такое слава выдатніка?

— Слава выдатніка — гэта стымул для працы. Галоўнае ж быць не проста выдатнікам, а ў будучым добрым спецыялістам. Выдатная адзнака толькі тады карыстаецца павагай, калі ўкладваеш у яе ўсё сваё здольнасці.

Вася Тарасевіч, убачыўшы фотаапарат, адразу прамовіў:

— Нема мяне за што фатаграфавалі, не зрабіў я нічога такога...

Сябры яго, якія стаялі побач і чулі нашу размову, распавядалі, што Вася быў камандзірам факультэцкага апэратыўнага атрада (і, на жаль, не), служыў у Афганістане, узнагароджаны медалём «70 гадоў Узброеным Сілам». Нагадаў, што зараз В. Тарасевіч вучыцца толькі на «выдатна», актыўна займаецца навуковай работай. І ў мяне з'явілася яшчэ большае жаданне змясціць яго здымак у газету. А ён упарта не знаходзіў (ды і не хацеў рабіць гэтага) некалькі хвілін, каб папазіраваць мне. Давялося пайсці на хітрыкі: Васю нечакана паклікалі, ён зірнуў і... выйшаў з лабараторыі. Так і атрымаўся гэты адзіны кадр.

НА ЗДЫМКУ: студэнт IV курса хімічнага факультэта ВАСІЛЬ ТАРАСЕВІЧ.

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

Сёння гісторыя наша перастала быць догмай, выстаўляцца толькі ў выгадным для пэўнай групы людзей святле, пад напывам сапраўдных фактараў, як мыльняны бурбалкі, лопяюцца дутыя пастулаты, апраўдваюцца і выходзяць з нябыту дзесяткі, сотні сумленных імёнаў, аднаўляючы разарваны ланцужок праўды і справядлівасці. Абрываюцца ідэалы і з'яўляецца ўся бездапаможнасць праўды... Гэта выклікае захапленне, здзіўленне і нават разгубленасць у некаторай частцы маладых людзей. Які ўрок неабходна вынесці моладзі, угледзеўшыся ў нашу гісторыю? Ад гэтага ў большай ступені залежаць адказы на вострыя пытанні сучаснасці: прымаць або абвясціць новае? Дзейнічаць або сядзець склаўшы рукі? Ад гэтага залежыць жыццёвая пазіцыя чалавека. У гутарцы з СЯРГЕЕМ ВАСІЛЬЕВІЧАМ ПЛУЖНІКАВЫМ, дацэнтам кафедры гісторыі КНУС гуманітарных факультэтаў мы захаваем асновы нашай памяці, якія да паздняга часу былі закрыты.

Кафедра гісторыі КНУС гуманітарных факультэтаў мы захаваем асновы нашай памяці, якія да паздняга часу былі закрыты.

ЗОНЫ ТАМЖЫ

— Атрымліваецца так, што гісторыю сёння ў першую чаргу распрацоўваюць публіцысты, а не вучоныя. Першыя зрабілі крок далёка наперад. Другія ў асноўным адмоўчаюцца...

— Відаць, таму, што мы, гісторыкі, ставімся да фактаў з большай павагай. Калі іх недастаткова, то выносіць на агульнае абмеркаванне і рабіць з іх трагедыю ці фарс мы не маем права.

— А тым часам пісьменнікі фарміруюць пры маўчанні вучоных сваё бачанне гісторыі ў чытачоў, падаюць яе эмацыянальна, запаўняючы вакуум, які ўтварыўся. Але ці заўсёды прытрымліваюцца яны дакладнасці ў выкладанні падзей? Напрыклад, раман А. Рыбакова «Дзеці Арбата» і п'еса М. Шатрова «Далей, далей, далей...»

— У гэтых творах вельмі многа мастацкай выдумкі і часта недастаткова пераканаўчых факты, якія накіроўваюць аўтарскія вывады. Лічу, што «Дзеці Арбата» ў літаратурным плане адносна слабы твор, у гістарычным — недакладны. Пісьменнік мае права, вядома, на сваё бачанне падзей, але выносіць яго на мільённую аўдыторыю без аб'ектыўна выкладзеных фактаў, відаць, не варта. Таму што ў чытача складаецца меркаванне аб рамане не як аб мастацкай выдумцы, а маючых месца гістарычных фактах. Нават на пытанне журналіста: якімі архівамі ён карыстаўся, Рыбакоў адказаў — ніякімі, толькі асабістай памяццю... Аднак лічу, што раман «Дзеці Арбата» ўказваў на чорныя старонкі нашай гісторыі, прымушваў савецкіх людзей змагацца за дэмакратыю, імкнуцца да яе. Бо без дэмакратыі немагчымы сапраўдны сацыялізм у яго левіцкім разуменні...

— Гавораць, мастака трэба судзіць па законах яго жанру, ён піша не навуковы трактат, а адлюстроўвае мінулае ў мастацкіх вобразах. Як з гэтага пункту гледжання вы адносіцеся да п'есы Шатрова «Далей, далей, далей...»?

— Некаторыя моманты ў ёй у значнай ступені навукова аб'ектыўныя і пацвярджаюцца на дадзеным адкрытымі дакументамі гэтага перыяду. Аўтару не адмовіш у веданні крыніц: напрыклад, многія рэплікі У. І. Леніна — гэта цытаты без двукосся з тамоў Поўнага збору яго твораў, злучаныя аўтарскімі звязкамі. Докладныя характарыстыкі белых генералаў, эсэраў, меншвайкоў, Троцкага, Зіноўева, Каменева. Але Шатроў умеў карыстацца дакументамі толькі ў тым выпадку, калі яны працуюць на яго версію. Паказ Леніна як палітыка недастаткова валявога, здольнага ісці на кампрамісы дзеля захавання дружбы я не прымаю. Я не ўспрымаю Леніна як добрага дзядулю. Для дасягнення рэвалюцыйных задач яму трэба было пераступіць, і ён пераступаў

літчыным ладзе»... Ленін ніколі не разглядаў маральнасць, характар палітычнага дзеяча ў адрыве ад справы, якой той служыць, ад пасады, якую той займае. «Сталін вельмі грубы, і гэты недахоп, які ўпаўне цягчымы ў асяроддзі і ў адносінах паміж намі, камуністамі, становіцца нецягчымым на пасадзе генсека» («Пісьмо да з'езда»). Гэта яшчэ адзін левіцкі ўрок, які не быў успрыняты своечасова. Сумныя вынікі праўлення Сталіна агульнавядомыя...

Цяпер у друку з'явілася дзіма матэрыялаў пра куншт жыцця. Як адносіцца з навуковага пункту гледжання да выкладання ў розных

эпох Хрушчоў у эканамічную і сацыяльна-палітычную арганізацыю грамадства, наступная эпоха захавала. Узмацніўся толькі працэс навіязвання «ісціна», а ў выніку гэтага чалавек і яго лёс становіцца не мэтай, а сродкам існавання сістэмы. Абвясціліся лозунгі руху наперад, але большай часткай яны былі накіраваны на падтрымку існуючага парадку рэчаў. Так фарміраваўся нігілізм у людзей, раслі сумненні ў магчымасці дасягнення ідэалаў.

— Менавіта ў гэты час многіх пацягнула да неафіцыйных крыніц, якія ў нас не выпускаліся, але разыходзіліся па руках. У іх шукалі ісціну. А як да такіх твораў ставіцца цяпер?

— Толькі з пазіцыі аб'ектыўнасці. Наогул, мне, як гісторыку, прыходзілася трымаць у руках такія кнігі, і ў нейкай меры пэўны націск на маю свядомасць яны аказвалі. Я выбіраў з іх факты, але большай часткай імі не карыстаўся, таму што не знаходзіў пацвярджэння ў іншых крыніцах.

— Але многія з нас часта не валодаюць цэласнай сістэмай успрымання фактаў. Хапаюцца за адзін, яшчэ не вядомы, і ў пэўнай меры дэвіраюць яму...

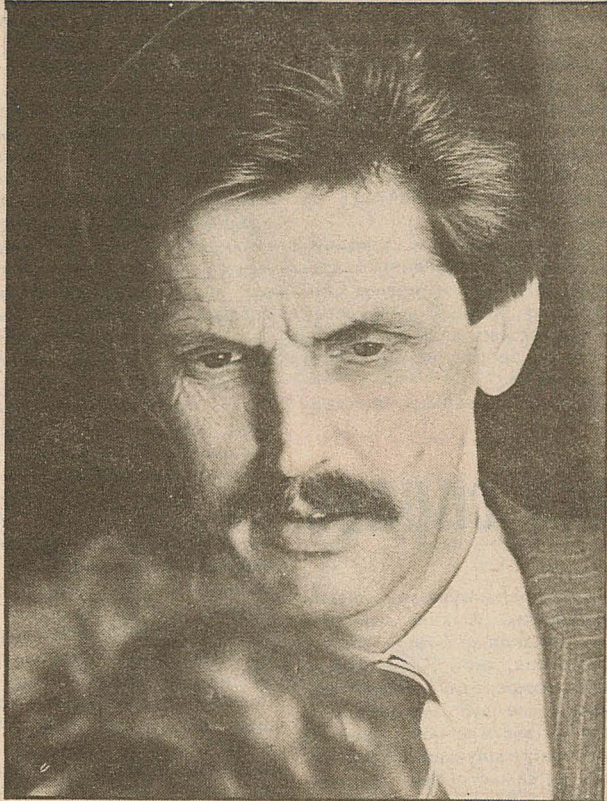
— Неабходна падыходзіць да гэтай з'явы з пазіцыі сённяшняга дня. Тыя «Белыя плямы» нашай гісторыі, якія мы самі стварылі, давалі магчымасць нашым ідэалагічным праціўнікам запаўняць іх фактамі часам вернымі, але з адпаведнай інтэрпрэтацыяй і падачай. (Я не гавару пра ўсе крыніцы, таму што даць адназначны адказ — гэтаму верыць, а гэтаму не — проста немагчыма). Запаўняючы прабелы, мы якраз і выбіваем у нашых праціўнікаў або людзей, якія апраўваюць адзенне нашых саюзнікаў, наракаюць на нашу слабую інфармаванасць, сур'ёзную зброю. Чым хутчэй мы запоўнім недастаткі старонкі гісторыі дзяржавы, тым хутчэй будзем карыстацца сваёй праўдзівай інфармацыяй.

— Да нядаўняга часу гісторыя як навука была ўзвядзена ў догму. Падзеі трэба было ўспрымаць толькі так і не інакш. Магчыма, гэта і прывяло да поўнага аслаблення яе ўплыву на грамадскую свядомасць...

— Наогул я лічу, што ў навуцы павінна быць некалькі пунктаў гледжання, каб яны давалі магчымасць чалавеку ў працэсе пошуку знаходзіць ісціну, пацверджаную фактамі. У такім выпадку навукавая праца становіцца крыніцай навуковага натхнення. І нават натхнення грамадскага, палітычнага. Нараткае актыўную пазіцыю ўдзельніка сённяшніх падзей, не дазваляе аказацца на ростанях.

— Я супраць тыповасці ўспрымання! Адношуся да многіх падзей, якія адбываюцца, неадназначна, не імкнуся ім адразу навешаць ярлыкі. Вось, напрыклад, падзеі ў Нагорным Карабаху, безумоўна, негатывнае парадку. Але яны паказалі, што ў нас ёсць пралікі не толькі ў мінулым, але і цяпер. І неабходна не дапусціць, каб гэтыя старонкі сучаснасці ўвайшлі ў гісторыю як чорныя дні. Бо калі б мы распаўзіліся па сваіх «нацыянальных кватэрах», то ўтварылася б нейкая антысадружнасць людзей, як правільнае рэгрэсу. У аснове яе ляжыць б недавер, незабываемыя памылкі ў нацыянальнай палітыцы, сацыяльна-эканамічнай галіне. Савецкі Саюз усюды ўспрымаўся як адзіную дзяржаву. Большасць нашых людзей поўнасцю ўсведамляе паняцце савецкага чалавека. Мы сталі аднадушцамі, ахопленымі аднымі ідэаламі, якія ў апошні час усё больш ачышчаюцца ад каросты няверу ў іх.

Гутарку вёў А. ЛУКАШЭВІЧ, карэспандэнт газеты «Чырвоная змена».

цераз сяброўскія ўзаемаадносіны. Ісціна была яму заўжды даражэйшай...

— У нас часам Леніна ўяўляюць толькі як правадыра... Пры даследаванні ў 60-я гады тамоў медыцынскіх назіранняў Леніна міністра аховы здароўя СССР Я. І. Чазова асабліва ўразіў такі запіс: Ленін доўга вельмі дыскуціраваў і, моцна стоміўшыся, не змог далей працягваць размову. І вось калі яму стала асабліва цяжка, ён заплакаў. Заплакаў ад немагчымасці палемізаваць, працаваць. Гэта трагедыя чалавека, трагедыя палітычнага дзеяча...

— Тут неабходна ўлічваць момант хваробы. У гістарычнай літаратуры гэтыя факты да нядаўняга часу былі невядомы... Ленін ахоплены цяжкай хваробай, і выкладаць свае думкі ён мог толькі на паперы. А яму не давалі працаваць, клапаціліся пра яго здароўе. Разважаючы пра гэта, я чамусьці ўпэўнены — Ленін разумеў, што яму неабходна спяшацца, і спроба сяброў адмежаваць яго ад інфармацыі наносіла яшчэ большую шкоду. Апошнія гады, месяцы, дні, гадзіны Ленін хацеў прывесці да менавіта справе. Для яго гэта была, калі можна так сказаць, сітуацыя «апошняга слова», якое мела такое вялікае значэнне для краіны! Мы гаворым: работы Леніна — бессмяротныя, і іх трэба разумець больш пашырана, як запавет, які патрабуе неабходнага выканання.

Многія свае думкі Ленін толькі абазначыў у апошніх артыкулах. І нам так не хапае іх распрацоўкі. Гэта зберагло б, магчыма, наша грамадства ад многіх гістарычных памылак. Ленін папярэджваў аб небяспецы бюракратызму: «Немагчымы перамаганосны сацыялізм, які не ажыццяўляе поўнай дэмакратыі...», «Я раў бы вельмі правесці шэраг перамен у нашым па-

крыніцах адной і той жа падзеі па-рознаму, напрыклад, арышту Берыя?

— Галоўная крыніца факта — гэта чалавечая памяць, а чалавек валодае ўласцівацю забываць. Што датычыць дадзенага пытання, — я думаю, усе дзеючыя асобы гэтага моманту не задаваліся мэтай запомніць дакладна, як усё адбывалася. Галоўным для іх было дасягнуць мэты... З цягам часу нешта яны забывалі, нешта прыхарошвалі, аднак агульная задача — арышт Берыя — галоўная лінія сакратароў ЦК і Палітбюро нашай партыі была выканана.

— Пра наступную эпоху — час праўлення Хрушчоўа — часта гавораць са зняважлівай умешкай, забываючыся аб станоўчай ролі Мікіты Сяргеевіча ў нашай гісторыі...

— Але мы павінны памятаць пра рэабілітацыю сумленных людзей і муснае прызнанне масавых рэпрэсій — гэта адна з дастойных старонак гісторыі. Хвала крытыкі культуры асобы Сталіна разраслася пасля XX з'езда партыі і на XXII з'ездзе гэта з'ява была прама названа як злачыннае дзеянне. Крытыка зверху была пачута народам, накіравала яго на дэмакратычны пераўтварэнні. Прадпрыняты крокі ў перыяд Хрушчоўа рабіліся ў агульным да чалавека. Працэс ішоў унутрана значны і гістарычны перспектывны. Аднак пры дасягненні пастаўленых мэт не заўсёды ўлічвалася энергія мас. Пошук эфектыўных сродкаў развіцця зводзіўся да выбару адміністрацыйных метадаў кіравання. Адбываўся працэс навіязвання «ісціна».

— Што ж здарылася потым?

— У многім мае рацыю, на мой погляд, артыкул «Вам, з іншага пакалення» Юрыя Бурдзіна, дзе ён гаворыць пра застойны перыяд. Усё тое новае, што было ўнесена

Н АУРАД ці думалі калі жыхары інтэрната № 4, што ў іх хутка адкрыецца сапраўдны клуб дыскусійнага відэафільма: з відэасалонам, бильярднай, пакоем для правядзення дыскатэк, спартыўнай залай (шчыра кажучы, і сёння ім не нарта верыцца ў такі чуд). Докладней, думаць то яны думалі даўно, але што мара ажыццявіцца — верылася насілу, бо галоўная цяжкасць, якая перашкаджала гэтаму, здавалася непераадольнай: не было сродкаў, каб набыць апаратуру і ўсё неабходнае для абсталявання клуба. Самае істотнае пытанне — як набыць відэамагнітафон. Зразумела, рэч не танная. Але і гэта праблема ўрэшце была вырашана: магнітафон купілі.

Хто ж дапамог у гэтым? Хто ён, добры чараўнік, які, нібы па ўзмаху чарадзейнай палачкі, усё даў студэнтам? Гэта... маладзёжны студэнцкі цэнтр аматарскіх аб'яднанняў БДУ імя У. І. Леніна. А докладней тая, хто хоча, каб прынцып самакіравання быў не толькі на словах, а дзейнічаў. Але гэта ў казцы ўсё проста: узмах — і трымай відэамагнітафон, яшчэ ўзмах — паявіўся спартыўны інвентар, які так неабходны турыстычнаму клубу «Золлак», або камплекты сучаснай апаратуры для правядзення дыскатэк. А на справе? Выконваць сваю асноўную функцыю — дапамагаць жадаючым (не мае значэння: ці то ў інтэрнаце, ці то на факультэце) цікава, з карысцю праводзіць вольны час — аказалася не так проста.

Пры арганізацыі маладзёжнага цэнтра даялося сутыкнуцца з многімі праблемамі. І сярод іх асабліва востра паўстала пытанне: дзе ўзяць сродкі. Адсюль — як іх размеркаваць, па якому прынцыпу, якому аматарскаму аб'яднанню выдаць больш, якому — менш? Вось тут і правіўся сапраўдны, прынцыповы характар кіраўніцтва цэнтра. Было вырашана: усе сродкі, якія пералічаны тым ці іншым факультэтам, пойдучы (у асноўным) на расшырэнне яго ж матэрыяльнай базы, а дваццаць працэнтаў — на правядзенне агульнаўніверсітэцкіх мерапрыемстваў. З такой прапановай пагадзіліся ўсе. Стварылі аб'яднаны фонд.

«Няма лішняга білеціка?»

Можна ўзнікнуць заканамернае пытанне: адкуль бяруцца ў цэнтра грошы на відэамагнітафон, апаратуру, спортінвентар? Сёння асноўная і, напэўна, самая істотная крыніца даходаў — узносы будаўнічых і сельскагаспадарчых атрадаў. Есць яшчэ і папаўненне ад індывідуальных членскіх узносаў (іх памер вызначае асобна кожнае аматарскае аб'яднанне), даходы ад суботнікаў, паступленні за кошт сродкаў універсітэта.

— У далейшым мяркуюць мець даход і ад платных мерапрыемстваў, што будучы праводзіцца ва ўніверсітэце, — дзеліцца сваімі думкамі старшыня савета цэнтра С. Балашэнка. — Ужо ў красавіку-маі думаем запрасіць да нас выканаўцаў з Ленінграда, хочам пазнаёміць студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў з творчасцю папулярных рок-груп краіны. Але для гэтага ядрэнна было б набыць камплект стаяняарнай канцэртнай апаратуры для залы. І калі пытанне ўдасца вырашыць, мы зможам запрасіць жадаючых прыемна правесці вечар. Дзякуй абкому камсамола, што дапамог нам ліквідаваць «білетную» праблему. Тут таксама было нямаля перашкод. Але ж і без білетаў студэнт не меў права праводзіць платныя мерапрыемствы: як жа тады наладзіць кантроль за фінансамі?

ДЛЯ ІНФАРМАЦЫІ: савет цэнтра падлічыў, што рэальны гадавы даход ад канцэртаў складае прыкладна пяць-шэсць тысяч рублёў.

Тут патрэбна агаворка. Платныя мерапрыемствы — гэта не ўсё канцэрты папулярных артыстаў з боку. Есць у нас, безумоўна, і свае таленты. Маюцца на ўвазе не толькі народныя калектывы мастацкай самадзейнасці. Аматырскія аб'яднанні (у гэтым я цвёрда пераканана) таксама пакажучы сабе з лепшага боку: для сябе ж стараюцца, для сваіх таварышч. Прычым, большая частка грошай, выручаных на канцэртах, пойдзе на паляпшэнне ўмоў адпачынку іх жа факультэтаў.

Хто ведае, магчыма, і вы, калі будзеце ісці на канцэрт самадзейнага калектыву, пачуеце: «Прабач е, у вас няма лішняга білеціка?»

Сёння мэта маладзёжнага студэнцкага цэнтра аматарскіх аб'яднанняў БДУ — дапамагчы зрабіць так, каб матэрыяльная база факультэтаў развівалася збалансавана, а студэнты мелі аднолькавае магчымасць цікава, змястоўна адпачыць.

— У гэтым, — як бы падводзіць вынік С. Балашэнка, — асноўная задача цэнтра, яго сутнасць. Мы каардынуем пытанні розных аб'яднанняў, дапамагаем знайсці найбольш аптымальны варыянт. Вось, напрыклад, купілі відэамагнітафоны. Каму аддаць іх, каб было справядліва, без крыўды (ахвотнікаў было дастаткова). Дзе яны больш неабходны? Прапанавалі: у першую чаргу яны патрэбны інтэрнатам. На тым і сшыліся: адзін з іх аддаў у інтэрнат № 4, другі — у шосты. І не памыліліся. Хутка тут адкрыюцца клубы дыскусійнага відэафільма. Работа над афармленнем такога памяшкання ў «чацвёрцы» ўжо заканчваецца. Добрым арганізатарам аказаўся студэнт (наверце, пытанню было хоць адбаўляць), а ініцыятыўным выканаўцам — студэнты В. Чайчыц, А. Бурдыка, Э. Сапега, В. Болату і многія іншыя. Іменна многія, бо агітаваць на добрую справу не даводзіцца: кожны зацікаўлены ў канчатковым выніку.

Але было б памылковым думаць, што ў цэнтра ідзе ўсё гладка. Вось і сёння даводзіцца траціць час на выпраўленне сваіх жа памылак. Таму і становіцца зараз не з лепшых: грошы ў банку ёсць (і вялікая патрэба ў іх таксама ёсць), ды ўзяць немагчыма. Чаму?

Надаўна камісія ЦК ЛКСМБ праводзіла рэвізію фінансава-гаспадарчай дзейнасці маладзёжнага цэнтра і выявіла шэраг недахопаў, а пакуль яны не будуць выпраўлены, закрыла рахунак. Кіраўніцтва студцэнтра сумесна з камітэтам камсамола распрацавалі мерапрыемствы па іх ліквідацыі. Многія пытанні ўжо вырашаюцца. І, безумоўна, будучы вырашаны аператыўна, бо падтрымка цэнтра вельмі неабходна.

З. АЛЯШКЕВІЧ.

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ КАЛЕКТЫВУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА НА 1988 ГОД

Удзельнічаючы ў 1988 годзе ва Усесаюзным сацыялістычным спаборніцтве, калектыву Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна ў трэці год дванацатай пяцігодкі прымае наступныя сацыялістычныя абавязацельствы:

1. Забяспечыць выкананне плана прыёму і выпуску спецыялістаў па дзённай, вячэрняй і завочнай формах навучання і па аспірантуры.
2. Абараніць 10 доктарскіх і 85 кандыдацкіх дысертацый супрацоўнікамі і аспірантамі ўніверсітэта.
3. Павысіць кваліфікацыю 270 выкладчыкаў, у тым ліку праз стажыроўку на прадпрыемствах і ва ўстановах — 110.
4. Падрыхтаваць да выдання і выдаць 20 падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў і 250 метадычных распрацовак.
5. Дабіцца, каб пры паляпшэнні якасці падрыхтоўкі спецыялістаў колькасць выпускнікоў, якія атрымалі дыплом з адзнакай, складала не менш 9 працэнтаў, а колькасць дыпломных работ студэнтаў дзённай формы навучання, рэкамендаваных да ўкаранення і друку, дасягнула 38 працэнтаў.
6. Выканаць НДР на агульную суму 30 млн. рублёў, а па важнейшай тэматыцы — на 25 млн. рублёў. Укараніць у народную гаспадарку 240 распрацовак. Павялічыць аб'ём навукова-даследчых

работ, выкананых па заказах прадпрыемстваў і ўстаноў Беларусі.

7. Падаць у Дзяржкамтэт па адкрыццях і вынаходніцтвах не менш 400 заявак і атрымаць на раней пададзеныя заяўкі 280 станоўчых рашэнняў. 3 мэтай паляпшэння вынаходніцкай і патэнтна-ліцэнзійнай работы правесці ў 1988 годзе агляд і конкурс вынаходнікаў і рацыяналізатараў БДУ імя У. І. Леніна.

8. Прадоўжыць работу па стварэнню новых навукова-вытворчых аб'яднанняў і па адкрыццю філіялаў кафедраў і АНДЛ на базе прадпрыемстваў.

9. Арганізаваць і правесці I Усесаюзную і 20 рэспубліканскіх і ўніверсітэцкіх навуковых і навукова-метадычных канферэнцый.

10. Усімі формамі НДР ахапіць 5 тыс. студэнтаў дзённай формы навучання. Прыцягнуць іх да выканання 250 планавых НДР. Прадставіць на Усесаюзны і рэспубліканскі конкурсы не менш за 180 студэнцкіх навуковых работ, надрукаваць студэнтамі і ў сааўтарстве 250 артыкулаў і тэзісаў дакладаў. Падрыхтаваць больш 3000 дакладаў студэнтаў на навуковых студэнцкіх канферэнцыях.

11. Ажыццявіць шэраг мерапрыемстваў па ахове працы на суму 30 тыс. рублёў, у выніку чаго палепшыць умовы працы для 1500 чалавек. Знізіць часовую непрацаздольнасць да 350 календарных дзён у год на 100 працуючых і 160 на 100 студэнтаў.

Паменшыць страты рабочага часу з-за прагулаў і водпуску з дазволу адміністрацыі да 0,1 працэнта.

12. Прадоўжыць навуковыя работы, звязаныя з рэалізацыяй Харчовай праграмы СССР. Для аказання непасрэднай дапамогі сельскай гаспадарцы рэспублікі накіраваць на сельскагаспадарчыя работы не менш 4000 студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў і адпрацаваць у калгасах і саўгасах не менш за 100 тысяч чалавека-дзён, у тым ліку ў падшэфных саўгасе «Гарадок» і калгасе імя Ульянава.

13. Сфарміраваць зводны студэнцкі будаўнічы атрад колькасцю 1800 чалавек. Асвоіць сіламі студэнцкіх атрадаў 2,5 млн. рублёў капіталаўкладанняў.

14. Арганізаваць і правесці 20 паходаў студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа з удзелам у іх 250 чалавек.

15. Прачытаць для насельніцтва больш за 6 тысяч лекцый на грамадска-палітычныя і навуковыя тэмы.

16. Падрыхтаваць 5 майстроў спорту, 25 кандыдатаў у майстры спорту, 90 спартсменаў I разраду, не менш 400 спартсменаў масавых разрадаў і 2400 значкістаў комплексу ГПА.

Сацыялістычныя абавязацельствы прыняты на сходзе прадстаўнікоў працоўнага калектыву БДУ імя У. І. Леніна 10 лютага 1988 года.

Чарга да... сяброў

Е. КАЗЯЛКОВА, вахцёр
інтэрната № 2:

Я працую вахцёрам толькі трэці месяц. Таму мне пакуль яшчэ цяжка пераканаць са сцягаводцаў, што лепей: сустрэчны пропуск ці яго адмена. Раней, калі я працавала камендантам у інтэрнаце № 4, сустрэчнага пропуску не існавала. Людзі падыходзілі да вахты, запісваліся і праходзілі. Зараз увялі сустрэчны пропуск, каля вахты тоўпіцца шмат народу. Часта даводзіцца ісці на маленькія паршэнні. Скажам, на адзін пропуск да каго-небудзь дазволена праходзіць аднаму-двум наведвальнікам, а бывае ідзе і па пяці-шэсць. Я, назіраючы за ўсім гэтым, мяркую, што сустрэчны пропуск не патрэбны.

Безадказныя наведвальнікі

С. ВОЛКАВА, камендант
інтэрната № 6:

Раней мы жылі без сустрэчнага пропуску. Тады памочнікам у мяне працаваў юрыст і ён прапанаваў паспрабаваць сустрэчны пропуск. Калі ўвялі яго, стаў лепшы парадак. Бывала, пашпарты або іншыя дакументы пакінуць, а ў патрэбны час ніхто за імі не вяртаецца. А колькі самых розных дакументаў захоўвалася ў мяне месяцамі, а часам і больш! Ніхто за імі не ішоў, каб забраць. Ці, скажам, раней: ідзе хлопец, кажам, мне, напрыклад, у 520-ы пакой, а сам накіроўваецца зусім у іншы бок. Такіх фактаў было шмат. Таму адбываліся і беспарадкі, многія адчувалі сваю непакаранасць. З увядзеннем сустрэчнага пропуску ёсць з каго спытаць за беспарадкі. Калі чапер і адбудзецца які крадзеж, то ведаем, што гэта нехта з інтэрнатаўскіх, бо чужы праісці не зможа. Лічу, што з сустрэчным пропускам у нашым інтэрнаце самы лепшы прапусковы рэжым. Ён задавальняе ўсіх: і адміністрацыю, і студсавет.

Казарма ў нядзелю

Л. ШВІЛА, І. БАНДАРЭНКА, студэнты III курса фа-

культэта прыкладной матэматыкі, жыхары інтэрната № 6:

Вельмі нязручна тым, хто да нас прыходзіць у выхадныя дні. Цяжка тады дачакацца. У нядзелю раніцай шмат хто спіць і знайсці чалавека, каб папрасіць падняцца на патрэбны паверх і выклікаць вельмі цяжка. А калі і пашанцавала, то ён жа не пойдзе, не застаўшы ў пакой патрэбнага чалавека, гаварыць аб гэтым назад на вахту. Так і атрымліваецца, што чакаюць па паўгадзіны, а то і пакідаюць інтэрнат ні з чым. З пытаннем аб адмене сустрэчнага пропуску не раз звярталіся да адміністрацыі і студсавета інтэрната на сходзе жыхароў. Гаварылі, гаварылі... Пераканаліся, што ўсё роўна нічога не мяняецца. Кажуць, што будзе больш беспарадкаў. А крадуць і так у асноўным свае.

Вы вось пастойце каля вахты і паслухайце, што гавораць аб нашым сустрэчным пропуску тыя, дзе яго няма. Казармай іншыя называюць...

НТП, ратуй!

Д. ЯРОТА, старшыня студсавета інтэрната № 6:

У нас якраз было пасаджана не апэратыўнага атрада і нехта прынёс нумар з гэтым матэрыялам. Вельмі здзівіла, што існуе загад міністра Г. А. Ягадзіна, у якім прадагледжаны сустрэчны пропуск. Мы пра яго нічога не ведалі і лічылі, што гэта наша самаўвядзенне. Чулі шмат меркаванняў, што яно толькі ў нас адных. Да таго ж, нашы наведвальнікі толькі запісваюцца ў кнізе, а жыхары, да каго тыя прыйшлі, пакідаюць свае пропускі. Сустрэчны пропуск патрэбны для нармальнага парадку. Студсавет, камендант, апэратрад «за» гэту сістэму, хоць большасць жыхароў — «супраць» яе. Асноўны аргумент — доўгі час губляецца на чаканне каля вахты. Але калі пачнем тлумачыць, што будзе пры адмене сустрэчнага пропуску, многія згаджаюцца з намі. Вядома, праблема і далей будзе існаваць, калі не шукаць выйсце. Наша надзея на селектарную сувязь. Лічым, што тады чакаць наведвальнікам амаль не давядзецца.

ЗВАРОТНАЯ СУВ'ЯЗЬ

СУСТРЭЧНЫ

ПРОПУСК
ТА
ПАМ'ЯТКА?

Так называўся матэрыял, які быў надрукаваны 17 сакавіка. Сёння газета змяшчае тыя жаўгагі і прапановы, якія выклікаў ён сярод чытачоў. Разнастайныя і супярэчлівыя гэтыя меркаванні. Даём магчымасць выказацца як прыхільнікам сустрэчнага пропуску, так і яго праціўнікам. Няхай сам чытач мяркуе, чые доказы больш грунтоўныя і бліжэй да ісціны.

Пастка для «кліентаў»

Ф. МАШАНСКІ, участковы
інспектар:
Сустрэчны пропуск — гэта добра. Як для нас, так і для студэнтаў. Я маю на ўвазе

захаваць рэч. Да таго ж, ён гарантуе, што той жа фарцоўшчык ці прастытутка пойдзе іменна да таго чалавека, які пакідае па выкліку свой пропуск. У часопісе рэгістрацый запісваюць прозвішча, месца прапіскі. Дзякуючы гэтаму мы маем магчымасць выяўляць такіх асоб, кантраляваць іх. Пастаянных «клі-

ентаў» і «кліентак» мы добра ведаем, адпаведную паперу накіроўваем у РАУС па месцы жыхарства. Там з імі разбіраюцца.

У госці з торцікам і пашпартам

ІНТЭРНAT № 4. З размовы са СТУДЭНТАМІ.

Знаходзішся ў нейкім прыгнечаным стане з-за таго, што табе не прадастаўлены ўсе гарантываныя свабоды, на якія, як любы чалавек, ты павінен прэтэндаваць. Скажам, сябра запрасіць у пакой. А калі ў яго няма ніякіх дакументаў, то ён ужо не можа ўвайсці. Гэта ж элементарнае парушэнне законаў. А такое паўсюль. І шмат хто сутыкаецца з гэтым штодзённа: калі забараняюць уваход, стаіш і не ведаеш, што рабіць, як аплываць.

Беражыце капляюш!

В. КАЗАДОЙ, камендант
інтэрната № 7:

Я ўжо казаў, што ў нас было рашэнне не ўводзіць сустрэчны пропуск, пакуль не адбудзецца чарговае НЗ... Нядаўна праз вахту прайшло некалькі падвыпішых мясцовых хлопцаў. Як казалі потым, ім захацелася пазнаёміцца з нашымі дзяўчатамі. Іх раз вывелі, яны прабраліся зноў. Калі разбіралася міліцыя і высвятлялася, як ім удалося мінаваць вахту, адзін сказаў: «А няма нічога прасцей. Пакінуў дакумент на вахце, пайшоў гуляць па інтэрнату». Тут мяне і спытала міліцыя: якая ў вас прапусковая сістэма? Чаму не прытрымліваецеся агульных правілаў, зацверджаных міністрам? Пасля гэтага выпадку мы і ўвялі сустрэчны пропуск. Зараз ведаем, да каго прыходзяць, ёсць з каго

спытаць, калі што здарыцца. Дарэчы, студэнты і супрацоўнікі ўніверсітэта ідуць без сустрэчнага пропуску. У нас на вахце не існуе розніцы паміж савецкімі і замежнымі студэнтамі, як, скажам, у інтэрнаце № 2. Усе пастаўлены ў аднолькавыя ўмовы. Лічу, што патрэбнасць у сустрэчным пропуску знікне не праз жорсткія меры пакарання, а калі сьведомасць нашых студэнтаў значна павысіцца, узрасце іх культура. У Кішынёўскім універсітэце ні ў адным з інтэрнатаў няма сустрэчнай сістэмы. Але і культура студэнтаў там намога вышэй за культуру нашых навучэнцаў. Аб якой культуры і сьведомасці можна гаварыць нам, калі штодзень на галовы сваіх жа студэнтаў з вокнаў інтэрнатаў скідаюць пакеты з вадой або льюць яе з кружкі ці з вядра (!). Нічога сабе, жартачкі! Ці, калі надыходзіць вясна і адкрываюць з зімы вокны — уніз ляціць усё смецце, якое студэнты лянуюцца несці ў патрэбнае месца.

Конкурс на месца

Ю. КРОХ, камендант інтэрната № 2:

Лічу, што сустрэчны пропуск не лепшы выхад са становішча. Але яго ўвядзенню спрыяў і такі факт, як перанаселенасць нашых інтэрнатаў. Некаторыя факультэты нягледзячы на недахоп месца умудраюцца засяляць амаль усіх жадаючых. Адсюль у часткі студэнтаў працягваецца нейкая ўседазволенасць. Маўляў, калі і выселяць, то праз паўгода — год зноў заселяць. Таму і адбываецца шмат парушэнняў парадку ў інтэрнатах. Трэба зрабіць засяленне ў інтэрнаты па правілах, не перанасяляючы, каб была чарга. Тады шмат чаго зменіцца да лепшага. І ў першую чаргу адносіны студэнтаў да сваіх абавязкаў у інтэрнатах.

АД РЭДАКЦЫІ. Меркаванні прагучалі. Надрукаваны на старонках газеты. Іх колькасць сведчыць аб тым, што «інтэрнатацкая» тэма хвалюе многіх. Маўчаць, праўда, тыя, ад каго залежыць вырашэнне ўзнятых пытанняў. Спадзяёмся, іх выступленні не прымусяць чытача доўга чакаць і з'явіцца ў наступным нумары.

У адным з нумароў «Беларускага ўніверсітэта» разказвалася пра тое, якім небяспечным для здароўя і развіцця чалавечай асобы можа стаць усё ўзрастаючы паток інфармацыі. Сёння мы хочам пагаварыць пра адзін са спосабаў, які дапамагае вам не разгубіцца ў лавінападобнай інфармацыі, а хутка і з адносна невялікімі затратамі энергіі на пошук сарыентавацца ў ёй. Супрацоўнікі аддзела навукова-тэхнічнай інфармацыі ўніверсітэта рэкамендуюць даны артыкул уважліва прачытаць маладым вучоным, аспірантам, студэнтам.

А ШТО Ё ВАС?

КОМПАС У МОРЫ ІНФАРМАЦЫІ

Далучаючы навуковы супрацоўнік ці аспірант жадае апэратыўна і поўна азнаёміцца з усімі даследаваннямі і навуковымі дасягненнямі па сваёй праблеме. Для гэтага дастаткова звярнуцца ў фонд рэфератывных зборнікаў, у якіх даная інфармацыя сістэматызавана як у галіне прыродазнаўчых, так і грамадазнаўчых навук. Дopusк у фонд вольны. Немалаважна, што спецыяліст можа заказаць копію матэрыялу, які патрабуецца. А для асабліва нецярплівых аддзел інфармацыі прыгатаваў навінку: сістэму тэледаступу ў базы даных дзяржаўнай сістэмы навукова-тэхнічнай інфармацыі (у гэтым выпадку афармленне заказу займае ўсяго суткі).

Аддзел інфармацыі мае і сістэматызаваны ўказальнік перакладаў замежнай навуковай інфармацыі па ўсіх галінах ведаў, указальнікі і рэфератывныя часопісы па грамадскіх навук, уключаючы і замежную інфармацыю.

Аддзел інфармацыі трывала звязаны з фундаментальнай бібліятэкай БДУ. У навуковай зале бібліятэкі спецыяліст можа пазнаёміцца з рэфератывным часопісам у любой галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук, а праз аддзел інфармацыі заказаць копію артыкула, які прыцягнуў яго ўвагу. Дастаткова сказаць, што толькі летась такім чынам для супрацоўнікаў БДУ было заказана і атрымана звыш 10 тысяч копій матэрыялаў.

Значны вопыт ёсць і па дэпазіраванню рукапісаў навуковых работ. Гэта форма карыстаецца папулярнасцю ва ўніверсітэце: у мінулым годзе праз аддзел інфармацыі было дэпазіравана каля 100 рукапісаў.

Важным кірункам работ аддзела інфармацыі з'яўляецца і прапаганда дасягненняў універсітэцкай навуцы на выстаўках. Толькі за тры апошнія гады распрацаваны і аформлены больш за 100 выставак, пабываўшых на міжнародных, усеагульных і міжгалоўных выстаўках, атрымалі 104 медалі і дыпламы. Нярэдка ўзнікае пытанне і аб рэкламе распрацовак. Як яе зрабіць больш даступнай і канкрэтна адраснай? Па згодзе з рэспубліканскім Інстытутам інфармацыі (з выкарыстаннем яго паліграфічнай базы) можна выдаваць інфармацыйныя аркушы на новыя распрацоўкі, экспрэс-інфармацыю. Аналітычныя вынікі даследаванняў могуць быць надрукаваны ў спецыяльных аглядах (аб'ёмна да 3 друкаваных аркушаў).

Не трэба баяцца засілля інфармацыі. Трэба ўмець з ёй працаваць. І ў гэтым вам дапамогуць супрацоўнікі аддзела навукова-тэхнічнай інфармацыі.

А. ШЭЛЕСТ,
супрацоўнік факультэта
журналістыкі.

ДЛЯ ЦЯБЕ

У СВЯТЛЕ КІНАПРАЕКТАРА

Сны ў час дажджу

Ад усіх фільмаў аб «заграбніцы» гэты вельмі адрозніваецца па антуражу: ні асяляльных прыгажунь у ашаломляльных убранных, ні шыкоўных віл з надзвычайнай бытавой тэхнікай і радыёапаратурай тут не ўбачыш. Наадварот, усё выглядае падкрэслена шэрым, аднастайным, манатонным, як вясеньскі дождж. Дарэчы, дождж, лужыны, мора — гэта асноўны фон, на якім адбываюцца падзеі. «Толькі адзін канфілікт... Нішто іншае проста не варта мук і поту — гэта канфілікт чалавечага сэрца з самім сабой», — цытаем мы эпіграф да адной з частак фільма. На мой погляд, яго можна выкарыстаць як азначэнне ўсёй карціны. Таму што дзея ўвасаўлення гэтага канфіліктаў фільма і створаны. Таму што іменна гэта адрознівае прыцягненне ўвагі рэжысёра да рамана. І, нарэшце, таму, што тэма раздвоення асобы, яе ўнутранага сутыкнення вырашана стваральнікамі карціны найбольш удала.

Калі патрабуецца рабіць нават маленькі выбар у жыцці, прымаць нават нязначнае рашэнне, мы заўсёды выдзім мысленна дыялог з самім сабой. А што, калі гэты дыялог ператвараецца з унутрашняга ў рэальны, і перад вамі паўстае жывое, рэчаіснае, здаецца, уласнае, і усё ж іншае «я»? Трэба змаганьня з ім, прадухіляючы тое, што яно можа натварыць. У ім жа толькі адна частка вашай натуры. І далёка не лепшая. Такое здараецца ў снах, пасля якіх людзі прычынаюцца ў халодным поце і з падзёкай разумеюць, што гэта ўсёго толькі сон.

— Мы паспрабавалі стварыць свет, які можа з'явіцца ў сьведомасці чалавекі не толькі ў час кашмарнага сну, — растлумачыў ва ўступным слове Валерыя Давідавіч Рубінчык, рэжысёр-пастаноўшчы карціны.

Трэба адзначыць, у стваральніках фільма гэта атрымалася. Некажаныя ракурсы, цені, ламанае асвятленне, непрадказальныя спыненні камеры на дэталі, якія быццам не маюць значэння — усё гэта вызначае работу аператара Ю. Ялкова.

У спалучэнні з незвычайным інтэр'ерам — творам рук мастака, гэты погляд аператара стварае на экране фантастычны свет,

у якім пануе паўцёмра і паўпраўда, дзе галоўны герой — прафесар Мілер усё яшчэ спадзеваў адшукаць ісціну.

З аднаго боку гэта імкненне перадаць напружаную, жудасную атмасферу падзей, што адбываюцца, дапамагае стваральнікам фільма сканцэнтравана ўвагу глядачоў на галоўнай праблеме — пошуках чалавекам свайго «я». З другога — на пэўным этапе развіцця сюжэта аўтары апынуліся ў палоне гэтага прыёму: другая частка фільма здаецца вельмі павярхоўнай, камічных ліній — надуманымі і непазвартлівымі. А шэраг забойстваў, якія ідуць па чарзе адно за другім, як і фінальнае паліванне на верталётах за галоўным героем, выклікае самае меншае здзіўленне сваёй зайагнутасцю і наўмыснай манатоннасцю.

Жанр «сну» патрабуе нейкай адхіленасці дзеючых асоб. Таму героі некалькі схематычныя, быццам эскізы да партрэтаў жывых людзей. Галоўная ж увага аддаецца прафесару Мілеру, ролю якога выконвае Рыгор Гладзіў. Занятая таксама М. Яроманка-старэйшая, Л. Белагурава, В. Шэндрыкава, А. Кацкер, К. Морыц, А. Струнін і іншыя.

Прафесар Мілер — геніяльны вучоны, стварыў нейкую ўнікальную ўстаноўку, на якой адрознівае засяроджваючы ўвагу вачэй магнаты. Прафесар пакутліва перажывае ў сабе сутыкненне дзвюх асоб — чалавека, які прагне славы, грошай, і гуманіста, які ўсёдамае згубіць вынікі свайго адкрыцця.

Гэта сюжэтная схема рамана П. Баграка «Піць прэзідэнта», на матыву якога створана кінакарціна.

— У рамана многа прыгод, многа смешнага. Я ж наўмысна ўбраў усё лішняе, каб паказаць галоўную ідэю, для мяне вельмі важную, — гаворыць В. Рубінчык.

Нельга сказаць, каб фільм «Адступленне» глядзецца лёгка, на адным дыханні. Але безумоўна адно: карціна цікавая і абавязкова знойдзе свайго глядача.

Ж. МІХАЙЛАВА,
студэнтка факультэта журналістыкі.

ТОЛЬКІ ДЛЯ ДЗЯУЧАТ

«Выбірайце ў сучаснай модзе тое, што вам падыходзіць. Калі ж нічога не падыходзіць, прытрымлівайцеся моды мінулага сезону». Вось такую парад даў некай парызжанам П'ер Кардэн (імя знаёмае ўсім, хто хоча крыху сочыць за модай). Чаму б і нам не выкарыстаць разумную парад? Не, я зусім не за тое, каб гардэроб застаўся нязменным. Хочацца толькі, каб на вуліцах нашага горада як мага радзей сустракаліся юнакі ці дзяўчаты, апранутыя з прэтэнзіяй, але без густу, каб усе, нарэшце, зразумелі, што сучасная мода ўзяла цвёрды курс на індывідуалізацыю. А гэта азначае, што калі рэч прыгожа выглядае на адной дзяўчыне, то ў адносінах да яе сяброўкі тая ж самая рэч можа мець выгляд недарэчна. «Кожны чалавек — асоба і таму так важна падкрэсліць перавагі гэтай асобы, а не выдзяляць недахопы. З таго, што прапануе сучасная мода, для сябе адшуквайце тое, што адпавядае вашаму характару, знешнасці.

Класічныя стыль падыходзіць амаль усім. І іменна таму яму аддаецца прыярытэт. Побач з універсальным жакетам з любой тканіны застаюцца папулярнымі і рашэнні ў стылі мужчынскіх сарочак (сукенкі, лёгкія беспалакладныя паліто, блузы, жакеты, прычым ніжэй край іх нярэдка паўтарае фрэчную канфігурацыю).

Усё яшчэ ў модзе падоўжанае

адзенне, але не толькі... Даўжыня сукенак і спадніц можа даходзіць (або нават не даходзіць) да каленяў. Але не забывайце, што прамая спадніца можа быць як кароткай, так і доўгай, затое шырокая — толькі доўгай.

СПАЧАТКУ МЭРАЙ, ПОТЫМ РЭЖ

Кантрасты не толькі ў даўжыні, але і аб'ёмах: аб'ёмная верхняя частка і вузкая кароткая спадніца.

Блузы таксама вельмі розныя. Аб'ёмныя, падоўжаныя, у стылі мужчынскіх сарочак і невялікія, дэкальтаваныя — у бялізnavым стылі. У процілегласць стрыманай прастаце адзення класічнага стылю назіраецца ўплыў рабочага адзення з уласцівай яму строгай дэзавітасцю і вялікай колькасцю функцыянальных дэталей. У спартыўных камплектах і камплектах для вольнага часу па-ноўму актуальным стаў джынсавы стыль. Ён стаў больш жаночым, набыў пластычныя формы. Часта джынсавыя спадніцы дапаўняюцца карункамі.

Тканіна, яе колер, спалучэнні і набіўкі таксама новыя. Нечака-

ная, але пераканаўчая папулярнасць разнастайных набіўных тканін. Сустракаецца ўсё — шырокія палосы, буйная клетка, эскізная манера і акварэльныя кветкі, дынамічна раскіданыя геаметрычныя элементы. Але і тут трэба памятаць, што адна і тая ж тканіна пасуе аднаму і не падыходзіць другому. Таму не варта, не падумаўшы, бегчы ў

магазин і купляць тую ж тканіну, што і суседка па пакоі. Абдумайце, які фасон вам больш падыходзіць, які колер падкрэсліць прывабнасць вашага твару.

І яшчэ. Было б проста цудоўна, каб разам з сучаснымі напрамкамі моды ўсе мы засвоілі яшчэ адну ісціну:

«...нет
на свете
прекрасней
одежды,
чем бронза мускулов
и свежесть кожи»
(Маяковский).
Наперадзе лета. У вас паўляецца нямаля шансаў стаць прыгожымі: ранішняя гімнастыка, турыстычныя падарожжы, сонца, мора, горы. Выкарыстоўвайце ўсе магчымасці.
С. КУРАНЦОВА.

ТОЛЬКІ ДЛЯ ЮНАКОЎ

Магчыма, мы крыху затрымаліся выканаць свае абяцанні. Але лепш пазней, чым ніколі. Сёння прапануем вам увазе найбольш даступныя і распаўсюджаныя практыкаванні для заняткаў ізаметрычнай гімнастыкай у дамашніх умовах. Толькі папярэджваем, што пачынаючы неабавязкова выконваць усе практыкаванні, бо адрознівае іх будзе цяжкавата. Спачатку пажадана выбраць 3—4 для розных мышачных груп, а потым паступова павялічваць іх колькасць да 5—6. Астатнія практыкаванні будучы рэзервовымі. Напрыклад, на першы месяц вы павінны ўзяць практыкаванні 1, 2, 3, 6, а потым замяніць іх на 4, 8, 9, 10, 12 або на 5, 7, 11, 13, 14 і г. д. Такім чынам, выбірайце, спрабуйце, трэніруйтесь.

ІЗАМЕТРЫЧНАЯ ГІМНАСТЫКА

1. Зыходнае становішча (у далейшым будзем указваць скарачана: з. с.): сесці на стул ці табурэт. Рукамі ўзяцца за сядзенне, старацца сагнуць рукі.

Зрабіць тры падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 сек.
2. З. с.: стаць у дзвярны праём. Абавязкова перадрэччы вышпаленыя рукі аб стойку дзвярнай каробкі, імкнуцца развесці рукі ў бакі.

Зрабіць два-тры падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 секунд.

3. З. с.: стаць тварам да стала. Рукамі ўзяцца за яго край. Пастарайцеся звесці рукі, не згінаючы іх.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 сек.
4. З. с.: левым бокам абавярціцца аб вертыкальную стойку дзвярнай каробкі, далоняй правай рукі — аб супрацьлеглую стойку.

Старацца разгнуць (выпряміць) руку.

Зрабіць па два падыходы для кожнай рукі.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 сек.

Зувага. Пры выкананні практыкавання левай рукой правым бокам аперціцца аб вертыкальную стойку.

5. З. с.: рукамі ўзяцца за металічнае ці драўлянае кальцо (дыяметр 15—20 см) хватам зверху, у грудзі. Старацца расцягнуць кальцо.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 сек.

Можна зрабіць кальцо з вярхоўкі таўшчыняй 1—2 см.

6. З. с.: ногі на шырыні плячэй. Стаць на сярэдзіну металічнага троса або на вярхоўку (таўшчыня 1—2 см), канцы якой наматыны на металічную ці драўляную палку.

Палка ніжэй плячэй на 10—15 см і ляжыць за галавой на плячах. Становішча паўпрэседу.

Старацца выпраміцца.

Зрабіць тры падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 1—1,5 мін.

7. З. с.: тое ж, што і ў шостым практыкаванні, толькі палка ў сагнутых руках чуць вышэй галавы. Старацца разгнуць рукі.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—60 сек.

8. З. с.: тое ж, што і ў шостым практыкаванні. Палка ў выпрамлених уперад руках, хватам зверху, на шырыні плячэй. Старацца падняць рукі ўверх.

Зрабіць два падыходы.

Канцы вярхоўкі наматыць на кісці рук. Рукі разведзены ў бакі, ніжэй плячэй. Старацца звесці рукі ўніз.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—40 сек.

12. З. с.: трос або вярхоўку наматыць на сярэдзіну палкі, стаць ступнямі на палку бліжэй да троса; свабодны канец вярхоўкі ці троса наматыць на другую палку; хватам зверху (кісці бліжэй да троса) ўзяцца за палку.

У выпрамлених уніз руках палка павінна знаходзіцца крыху вышэй каленяў. Сагнуць ногі ў каленях, злёгка нахілішы тулава ўперад.

Не згінаючы рук, старацца выпраміць ногі і тулава.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 1—1,5 мін.

13. З. с.: рукі з намотанай на кісці вярхоўкай выцягнуць уперад, развесці шырэй плячэй, далонямі ўніз. Старацца адвесці рукі назад.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі 30—40 сек.

14. З. с.: спіной легчы на падлогу. Наскі ног падсунуць пад дыван, шафу ці іншы цяжкі прадмет. Старацца падняць ногі.

Зрабіць два падыходы.

Адпачынак паміж падыходамі — 30 сек.

Перш чым пачаць чарговае практыкаванне, зрабіце кароткі ўдых, пасля заканчэння — выдых.

Увага:

аматары

атлетычнага спорту!

16 красавіка ў Бабруйску адбудзецца першы рэспубліканскі конкурс-спаборніцтва па атлетызму.

БЕЛАРУСКИ
УНІВЕРСИТЕТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПА
імя Я. Коласа.
14 красавіка
Зак. 1618.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСИ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.